

Cijfers kinderopvang eerste en tweede kwartaal 2016

1. Gebruik kinderopvangtoeslag

Hieronder is het gemiddelde gebruik van kinderopvangtoeslag weergegeven ten aanzien van het aantal kinderen en het aantal uren per kind per maand. In het eerste kwartaal van 2016 gingen gemiddeld 666.000 kinderen naar de kinderopvang en in het tweede kwartaal 2016 682.000 kinderen. Dit is een stijging van 41.000 kinderen in het eerste half jaar 2016 ten opzichte van heel 2015 (+6,4%). De groei is het sterkst in het eerste kwartaal, met name in de kinderdagcentra (+ 3,6%), buitenschoolse opvang (+ 4,5%) en gastouderopvang 0 t/m 3 jarigen (+ 5,5%)¹.

Tabel 1: Gemiddelde aantallen met kinderopvangtoeslag²³							
	2013	2014	1^e kwartaal 2015	2^e kwartaal 2015	heel 2015	1^e kwartaal 2016	2^e kwartaal 2016
Aantal kinderen (x 1000)							
Totaal ⁴	622	620	634	643	641	666	682
Kinderdagcentra	255	250	253	254	253	262	267
Buitenschoolse opvang	274	277	285	292	291	304	313
Gastouderopvang 0 t/m 3 jarigen	53	55	57	58	58	62	63
Gastouderopvang 4 tot 12 jarigen	52	51	51	53	52	53	54
Aantal uren per kind per maand							
Totaal	61.5	59.3	58.6	58.2	58.2	57.4	57.2
Kinderdagcentra	86,5	83,8	82,2	81,7	81,7	80,0	79,9
Buitenschoolse opvang	37,5	36,3	36,3	36,2	36,3	36,0	36,1
Gastouderopvang 0 t/m 3 jarigen	68,5	66,5	67,9	67,8	67,9	67,6	67,3
Gastouderopvang 4 tot 12 jarigen	43,0	41,7	41,3	41,1	41,0	39,9	39,6

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld juli 2016, bewerking Ministerie van SZW

¹ Groei ten opzichte van heel 2015.

² De cijfers van 2015 en 2016 zijn gebaseerd op de opgaven van aanvragers die nog wijzigen als gevolg van het definitief vaststellen van inkomen en gebruik. Voor 2013 zijn vrijwel alle beschikkingen en onderliggende gegevens definitief en ook voor 2014 is door de Belastingdienst al veel vastgesteld.

³ Bij gemiddelde aantallen (zie tabel 1) wordt een kind dat een bijvoorbeeld 1 dag in een jaar naar kinderopvang gaat waarvoor de ouders recht hebben voor kinderopvangtoeslag voor 1/365 meegeteld. Deze weging is hier voor het eerst toegepast en is een verfijning ten opzichte van eerdere publicaties waarin niet per dag maar per maand werd gewogen.

⁴ De som der delen is groter dan het totaal. Dit komt omdat een kind binnen een kalenderjaar van meer dan een type opvang gebruik kan maken (bijvoorbeeld gastouderopvang en kinderdagopvang). Voor het totaal aantal kinderen wordt zo'n kind één keer meegeteld.

Uit tabel 1 komt naar voren dat het gemiddeld aantal uren dat kinderen naar de kinderopvang gaan waarvoor recht is op kinderopvangtoeslag in het eerste kwartaal van 2016 57,4 uur per maand is en in het tweede kwartaal 57,2 uur per maand. Dit is een daling in het tweede kwartaal 2016 van gemiddeld 1 uur ten opzichte van 2015. Deze daling sluit aan met de daling van het aantal uren in voorgaande jaren. De grootste absolute daling van het gemiddelde aantal uren in het tweede kwartaal ten opzichte van 2015 heeft plaatsgevonden in kinderdagcentra, met gemiddeld 1,8 uur per kind per maand. Dit is mede beïnvloed door de omvorming van peuterspeelzalen in gemeenten naar kinderdagcentra (door het kortdurend aanbod ligt het aantal uren per kind lager). Het gemiddelde aantal uren voor buitenschoolse opvang en gastouderopvang in de leeftijd 0 t/m 3 jarigen is relatief het minst gedaald. Opvallend is dat er wel sprake is van een forse daling (gemiddeld 1,4 uur per kind per maand) in de gastouderopvang voor 4-12 jarigen.

Voorgaande rapportages gebruik kinderopvangtoeslag

In voorgaande kwartaaloverzichten waren ook het aantal kinderen en uren naar verzamelinkomen opgenomen. Zoals ik in mijn brief van 30 juni ([Kamerstukken II, 2015-16, 31322, nr. 306](#)) heb aangegeven, verschilt het gebruik van kinderopvang en het inkomen van kinderopvanggebruikers bij definitieve vaststelling veelal ten opzichte van de voorlopige cijfers. Zo zijn voor de jaren 2012 tot en met 2014 de inkomens bij definitieve vaststelling gemiddeld genomen naar beneden bijgesteld. Hierdoor is voor deze jaren het aantal kinderen van lagere inkomensklassen dat naar de kinderopvang gaat, hoger dan eerder uit de voorlopige cijfers naar voren kwam (en het aantal kinderen van hogere inkomensklassen lager). Vanwege deze hoge mate van onzekerheid ten aanzien van de inkomensgegevens is de betreffende tabel in de kwartaaloverzichten per 2016 komen te vervallen. In de begroting en jaarverslag worden hier wel cijfers over opgenomen.

In de Kamerbrief met cijfers over de kinderopvang in 2015 ([Kamerstukken II, 2015-16, 31322, nr. 306](#)) zijn naast de *gemiddelde* aantallen kinderen ook eenmalig het *totaal* aantal kinderen met kinderopvangtoeslag tussen 2013 en 2015 opgenomen⁵. Het totaal aantal kinderen, zoals opgenomen in de brief, is in 2013 773.000, in 2014 755.000 en in 2015 774.000. Het aantal kinderen in 2013 is inclusief een groep kinderen (20.000) waarvoor ouders geen kinderopvangtoeslag ontvingen. Dit betrof kinderen van de hoogste inkomens in de eerste kindtabel, waarvoor het toeslagpercentage verlaagd was naar 0%. Het totaal aantal kinderen met kinderopvangtoeslag in 2013 zonder deze groep is 753.000.

2. Netto arbeidsparticipatie ouders met jonge kinderen

Tabel 2. Netto arbeidsparticipatie vrouwen en moeders met jonge kinderen (in %)								1^e	2^e
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	kwartaal 2016	kwartaal 2016	
Vrouwen 15-64	68,7	69,5	69,6	68,7	68,7	69,2	69,0	70,1	
Vrouwen 25-34	82,5	81,1	80,6	79,6	79,6	79,6	79,2	79,3	
Vrouwen 35-44	79,2	77,9	79,0	78,1	77,6	77,0	77,2	78,0	
Moeders (lid van ouderpaar)	76,6	77,3	77,7	76,1	76,6	76,7	76,7	77,2	
Alleenstaande moeders	66,0	64,5	64,3	62,2	59,7	59,5	60,5	62,6	
Moeders met jonge kinderen (0-11)	76,7	76,9	77,4	75,2	75,5	75,9	75,7	76,1	

Bron: CBS

De netto arbeidsparticipatie van vrouwen en moeders met jonge kinderen is in het eerste half jaar gestegen. De stijging ten opzichte van 2015 is het hoogst voor alleenstaande moeders (+ 3,1

⁵ Bij bepaling van het totaal aantal kinderen wordt niet gewogen naar gebruik; dit betekent dat alle kinderen die tenminste een dag in een jaar naar de kinderopvang gaan volledig (als één kind) meetellen.

procentpunt). Daarnaast is de netto arbeidsparticipatie van vrouwen in de leeftijd 15 tot en met 64 jaar in het tweede kwartaal gestegen naar 70,1%, het hoogste niveau van de afgelopen jaren. Een lichte daling is te zien voor vrouwen in de leeftijd van 25 tot en met 34 jaar (- 0,3 procentpunt), maar hun netto arbeidsparticipatie is nog steeds het hoogst vergeleken met andere vrouwen.

Tabel 3. Netto arbeidsparticipatie mannen en vaders met jonge kinderen (in %)								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	1^e kwartaal 2016	2^e kwartaal 2016
Mannen 15-64	79,6	79,8	78,9	78,1	78,6	79,0	79,0	79,5
Mannen 25-34	90,5	89,9	87,6	85,4	87,3	86,6	86,9	86,9
Mannen 35-44	92,5	91,6	90,5	88,1	88,9	89,1	88,8	89,8
Vaders (lid van ouderpaar)	91,9	92,0	91,0	89,6	90,9	90,4	90,5	90,9
Alleenstaande vaders	78,8	77,0	77,1	73,7	75,9	75,5	76,3	75,7
Vaders met jonge kinderen (0-11)	94,3	94,6	93,7	91,5	93,4	93,0	93,4	93,2

Bron: CBS

De arbeidsparticipatie van mannen en vaders met jonge kinderen is in het eerste en tweede kwartaal 2016 samen gestegen ten opzichte van 2015. De stijging is het hoogst onder mannen in de leeftijd van 35 tot en met 44 jaar. De netto arbeidsparticipatie van vaders met jonge kinderen is in het tweede kwartaal 2016 93,2%

Tabel 4. Ontwikkeling in gewerkte uren van vrouwen en moeders met jonge kinderen (gemiddelde binnen de groep vrouwen met een baan van meer dan 1 uur, jaarcijfers)								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	1^e kwartaal 2016	2^e kwartaal 2016
Vrouwen 15-74	25,2	25,2	25,2	25,1	25,3	25,3	25,5	25,5
Moeders met jonge kinderen (0-11 jaar)	24,0	24,4	24,7	25,1	25,2	25,5	25,7	25,8

Bron: CBS

In tabel 4 wordt de ontwikkeling in de gewerkte uren van vrouwen en moeders met jonge kinderen weergegeven. Hieruit komt naar voren dat vrouwen in de leeftijd van 15 tot en met 74 jaar en moeders met jonge kinderen 0,2 uur per week in het eerste kwartaal 2016 meer zijn gaan werken ten opzichte van 2015. Sinds 2010 is het aantal uren dat moeders met jonge kinderen werken met 1,8 uur per week gestegen.

3. Ontwikkeling gemiddelde uurprijs

In tabel 5 is de ontwikkeling van de gemiddelde uurtarieven en de maximum uurprijzen weergegeven. De gemiddelde uurprijzen zijn in de eerste twee kwartalen van 2016 voor alle opvangsoorten gestegen. Tegelijkertijd zijn per 1 januari 2016 de maximum uurprijzen in de kinderopvang conform regelgeving geïndexeerd met 0,7%. Het verschil tussen de gemiddelde uurprijzen en de maximum uurprijzen is in 2016 iets toegenomen t.o.v. 2015. Voor dagopvang ligt het gemiddelde uurtarief in het tweede kwartaal 2016 € 0,07 boven de maximum uurprijs; in 2015 was het gemiddelde uurtarief van de dagopvang even hoog als de maximum uurprijs.

Tabel 5: ontwikkeling gemiddelde uurprijs^{6 7}(in €)					
	2013	2014	2015	1^e kwartaal 2016	2^e kwartaal 2016
Gemiddelde uurprijzen voor maximering (tarieven ondernemers)					
Dagopvang	6.54	6.71	6.84	6.93	6.96
Buitenschoolse opvang	6.44	6.60	6.69	6.77	6.79
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5.37	5.51	5.57	5.62	5.64
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5.32	5.46	5.55	5.60	5.61
Maximum uurprijzen					
Dagopvang	6.46	6.70	6.84	6.89	6.89
Buitenschoolse opvang	6.02	6.25	6.38	6.42	6.42
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5.17	5.37	5.48	5.52	5.52
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5.17	5.37	5.48	5.52	5.52
Relatief verschil gemiddelde t.o.v. maximum uurprijzen					
Dagopvang	1.2%	0.1%	0,0%	0.6%	1.0%
Buitenschoolse opvang	7.0%	5.6%	4.9%	5.5%	5.8%
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	3.9%	2.6%	1.6%	1.8%	2.2%
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	2.9%	1.7%	1.3%	1.4%	1.6%

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld juli 2016, bewerking Ministerie van SZW

4. Aanbod kinderopvang

De stijgende lijn die zich sinds januari 2014 heeft ingezet ten aanzien van het aantal dagopvanglocaties, lijkt ook begin 2016 door te zetten. Begin juli zijn er 284 dagopvanglocaties bijgekomen ten opzichte van januari 2016, een stijging van ruim 4%. Daarbij is de stijging van het aantal dagopvanglocaties vooral zichtbaar in het eerste kwartaal van 2016. Het aantal buitenschoolse opvanglocaties is ook licht gestegen. De dalende trend in het aantal gastouders wordt in juli onderbroken door een lichte stijging ten opzichte van april 2016. De komende tijd moet uitwijzen of dit eenmalig is of een trendbreuk.

Tabel 6: aantal kinderopvang- en gastouderlocaties							
	Jan. 2012	Jan. 2013	Jan. 2014	Jan. 2015	Jan. 2016	April 2016	Juli 2016
Dagopvang	5.862	6.220	6.187	6.446	6.731	7.016	7.015
BSO	6.735	6.682	6.417	6.336	6.418	6.460	6.495
Gastouders	48.887	46.578	40.148	36.807	34.504	34.330	34.375

Bron: DUO rapportage Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen

⁶ Deze cijfers over de gemiddelde uurprijs zijn gebaseerd op de uurprijzen die ouders aan de Belastingdienst/Toeslagen doorgeven. Het is onduidelijk in hoeverre ouders een wijziging van de uurprijs altijd doorgeven en de uurprijzen dus volledig aansluiten bij de uurprijs die een kinderopvangorganisatie vraagt.

⁷ Het betreft de gemiddelde uurprijzen, waarbij gewogen is naar gebruik. Ter illustratie: de uurprijs van gebruikers die 60 opvanguren afnemen weegt drie keer zo zwaar mee bij bepaling van het gemiddelde als de uurprijs van gebruikers die 20 opvanguren afnemen. Deze weging naar uren gebruik is in de tabel voor het eerst toegepast. In eerdere publicaties is niet gewogen naar uren.